

พยัญชนะใช้แบบไทยกลางโบราณสมัยกรุงธนบุรี มักเรียกกันว่า “อักษร
ขอมเมือง”

วัดพระธาตุดอยเก็ง ตั้งอยู่บนภูเขาติดทะเลสาบแม่น้ำปิงในเขต
ต.ท่าเตื่อ อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่ พระบุญศรี อภิบุณโณ ซึ่งเป็นผู้ปฏิรูกราก
วัดพระธาตุดอยเก็ง เล่าให้ฟังว่า หลังจากที่ท่านได้บวชและปฏิบัติ
กัมมัฏฐานอยู่ที่วัดร้างเปิงตะโปทาราม แล้ว เมื่อออกพรรษาก็ได้เดินธุดงค์ไป
อยู่ตามถ้ำหลายแห่งจนได้มีมิตรพบพระธาตุเจ้าดอยเก็งแห่งนี้ จึงเดินออก
จากถ้ำห้อยขึ้นมาที่วัดพระธาตุเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2529 เมื่อขึ้นมา
ปฏิบัติก็ได้มีมิตรเห็นครุฑาเจ้าศรีวิชัยนำจอบกับเสียมมามอบให้และสั่งไว้ว่า
“ท่านจงบุกเบิกที่นี่” จากนั้นก็มีมิตรเห็นพระสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาในชุด
ชวานาพานดอกไม้มานิมนต์ให้รับบนแทนแก้วแล้วอาราธนาให้อยู่ที่นี่ อีก

เรื่อง เมืองล้านนา ปีที่ ๘

สร้างทางขึ้นวัดพระธาตุเป็นบันไดพญานาค 263
ขั้น นอกจากนี้ยังมีพระอุโบสถวัดพระธาตุดอยเก็ง
พระเจดีย์แก้วและพระพุทธรูปเมตตาไชยยาปราบ
ชมพู ซึ่งสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2543
และยังมีปัญญาเจดีย์ที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
พระธาตุพระอรหันต์และพระเกศาครุฑาเจ้าศรีวิชัย
ซึ่งรวมเจดีย์ห้าดวงมาก่อรวมกันใหม่ ที่บริเวณ
บนพระธาตุดอยเก็งยังสามารถมองเห็นวิว
ทิวทัศน์ของทะเลสาบแม่ปิงเบื้องล่างได้อย่าง
สวยงาม

การเดินทางไปยังวัดพระธาตุดอยเก็ง
จากเชียงใหม่ใช้เส้นทางสายเชียงใหม่-ฮอดหรือ
จะนั่งรถโดยสารประจำทางจากประตูเชียงใหม่
มาลงที่อำเภอฮอด แล้วนั่งรถสองแถวจากบ้าน
วังลุงแม่ป่าไผ่มาลงที่บ้านห้วยหินดำ จากบ้าน
ห้วยหินดำขึ้นไปสู่พระธาตุอีกประมาณ 14 กม.
ระหว่างทางในช่วงนี้ไม่มีรถประจำทางไม่มีหมู่บ้าน
ตลอดสองข้างทางเต็มไปด้วยป่าเขา

สุ ภสารร้อยแรกเรียง รังถวาย วิราจลม
ฉลักฉลาย เลิศหล้า บางพลัดนิรมย์
ฉลาย ดงเนต นุชเอย ยามม่อนเมือ

น้อมหน้า ธาตุเจ้าจอมศรีฯ ปางปีสักราชเบื้อง
พันปลาย คอมเปียงเจ็ดสิบหมาย เหมียดได้ คลอง
ทนะร่าคร่าถวาย เถิงธาตุ พระเอย นามชื่อ
ดอยเก็งแก้ว เกสพระชินมาน...นี้เป็นบางส่วนของ
โคลงนิราศดอยเก็ง ที่ปริวรรตโดยหนานปวงคำ
ดุยเขียว ซึ่งเป็นผู้ชำนาญในด้านภาษาล้านนาไทย
และเป็นหนึ่งในคณะกรรมการพจนานุกรมแม่ฟ้าหลวง

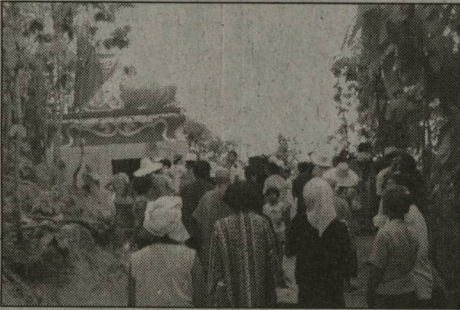
โคลงนิราศดอยเก็ง ต้นฉบับเรียก “ก้น
โลงดอยเก็งแก้ว” เกิดขึ้นบนแผ่นดินล้านนาไทย
สันนิษฐานว่าผู้แต่งคงจะเป็นพระภิกษุรูปหนึ่งมีความ
รู้มากแตกฉานในการแต่งกาพย์ โคลง กลอนและ
อักษรศาสตร์ ภาษาบาลี ภาษาท้องถิ่นเป็นเลิศ

บทความของศาสตราจารย์ ดร.อุดม
รุ่งเรืองศรี อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ ซึ่งเขียนในหนังสือล้านนาไทยอนุสรณ์
พระราชพิธีเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์สามกษัตริย์
เชียงใหม่ 2526-27 ระบุว่า “โคลงนิราศดอยเก็ง
โคลงสี่สุภาพจำนวน 96 บท (ในต้นฉบับโบราณ
อักษรขอมเมืองมีมากกว่า 97 บท) โคลงนิราศ
ดอยเก็งนี้เขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ.2251 (ปีชวด สัมฤทธิ์
ศก) โดยผู้เขียนคงจะเป็นพระภิกษุที่อยู่วัดสบแค

ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำปิง เดินทางไปนมัสการพระ
ธาตุดอยเก็งซึ่งอยู่ที่อำเภอฮอด ผู้เขียนได้บรรยาย
การเดินทางไปตามลำดัดจนถึงพระธาตุดอยเก็ง ที่
น่าสังเกตคือ ในโคลงนิราศดอยเก็งนี้ โคลงบางบท
มีลักษณะคล้ายโคลงนิราศหริภุญชัย ตลอดจนการ
พรรณนาเทียบตัวละครในวรรณคดีในนิราศดอยเก็ง
ก็คล้ายกับที่ปรากฏในโคลงนิราศหริภุญชัยด้วย”

โคลงนิราศดอยเก็งเป็นวรรณกรรม
ประเภทลายลักษณ์ที่ถ่ายทอดระบายนามรู้ลึก
ความในใจเป็นตัวอักษรอักษรที่จารโคลงนิราศฉบับนี้

พระธาตุเจ้าดอยเก็งและนิราศดอยเก็งแก้ว

มิใช่อักษรเมืองหรืออักษรไทยยวนธรรมดาที่ใช้กัน
ทั่วไป แต่ยังไม่ทราบแน่ชัดเรียกว่าเป็นอักษร
ประเภทใด แต่คงเป็นอักษรผสมสระใช้แบบไทยยวน

มหัศจรรย์แห่งดอยศักดิ์สิทธิ์

วัดพระธาตุดอยเก็ง ตั้งอยู่บนภูเขา
ติดทะเลสาบแม่น้ำปิงในเขต ต.ท่าเตื่อ
อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่ พระบุญศรี อภิ
บุณโณ ซึ่งเป็นผู้ปฏิรูกรากวัดพระธาตุดอยเก็ง
เล่าให้ฟังว่า หลังจากที่ท่านได้บวชและ
ปฏิบัติกัมมัฏฐานอยู่ที่วัดร้างเปิงตะโปทาราม
แล้ว เมื่อออกพรรษาก็ได้เดินธุดงค์ไปอยู่
ตามถ้ำหลายแห่งจนได้มีมิตรพบพระธาตุ
เจ้าดอยเก็งแห่งนี้

สองวันต่อมา หลวงพ่อทอง สิริมงคล ได้นำคณะ
ศิษยานุศิษย์ขึ้นมานิมนต์ให้พระบุญศรีอยู่ที่นี้และได้
สร้างให้เป็นสำนักวิปัสสนากัมมัฏฐานต่อไปให้สม
ดังพระพุทธท่านายที่ว่า “เมื่อศาสนาพระตถาคตล่วง
ไปได้ 2567 ปี 7 เดือน กับ 25 วัน สถานที่นี้ก็จะ
เจริญรุ่งเรืองเป็นมหาอารามและเป็นทีหลังไหลมา
แห่งในยศตวรรษผู้กัลยาในวิภวภูสงสารทั้งหลาย”

หลังจากที่พระบุญศรี อภิบุณโณ ได้ขึ้นมา
บุกเบิกเมื่อปี 2529 ปัจจุบันวัดพระธาตุดอยเก็งได้
มีการพัฒนาก้าวหน้าเป็นอย่างมาก โดยมีการ

เอกสารประกอบ
หนังสือล้านนาไทย : ศ.ดร.อุดม
รุ่งเรืองศรี
นิราศดอยเก็งแก้ว : หนานปวงคำ
ดุยศรี
หนังสือสมโภชพระพุทธรูปเมตตาไชยยา
ปราบชมพู

จักรพงษ์ คำบุญเรือง
jakpong@chiangmainews.co.th